र्म्योक्तस्य हेतोः साध्यसाधर्म्यात् तद्धर्मभावो दृष्टान्त उदाहरणम् वैधर्म्योक्तस्य हेतोः साध्यवैधर्म्यात्तद्धर्मभावो दृष्टान्त उदाहरणम् । पूर्वस्मिन् दृष्टान्ते यौ तौ धर्मौ साध्यसाधनभूतौ पश्यति साध्येऽपि तयोः साध्यसाधनभावमनुमिनोति । उत्तरस्मिन् दृष्टान्ते ययोर्धर्मयोरेकस्याभावादितरस्याभावं पश्यति तयोरेकस्याभावादितरस्याभावं साध्ये अनुमिनोतीति, तदेतद्धेत्वाभासेषु न सम्भवतीत्यहेतवो हेत्वाभासाः तदिदं हेतूदाहरणयोः साधर्म्यं परमसूक्ष्मं दुःखबोधं पण्डितैरुपवेदनीयमिति" भाष्यम् । अन्यत्र च "वादिप्रतिवादिनोः संप्रतिपत्तिविषयोऽर्थो दृष्टान्तः । यथा पर्वतो वह्निमान् धूमात् महानसवदित्यादौ महानसो दृष्टान्तः । स द्विविधः साधर्म्यदृष्टान्तः वैधर्म्यदृष्टान्तः । आद्यः पर्वते वह्निसाधने धूमवत्त्वस्य हेतोर्महानसः । द्वितीयः तत्रैव धूमवत्त्वस्य हेतोर्महाह्रदः । ३अर्थालङ्कारभेदे अलङ्कारशब्दे ३८८ पृ०दृश्यम् "दृष्टान्तोऽत्र महार्णवः" माघः ४शास्त्रे ५मरणे च मेदि०

दृष्टि स्त्री दृश–भावे क्तिन् । १दर्शने चाक्षुषज्ञाने "नान्धा दृष्ट्या चक्षुष्मतामनुपलम्भः" सा०सू०।अक्षिपटलशब्दे ४३पृ० अक्षिशब्दे ४५पृष्ठे च दृश्यम् । २ज्ञानमात्रे मेदि० "तथाप्येकतरदृष्ट्या एकतरसिद्धेर्नापलापः" । "विदितबन्धकारणस्य दृष्ट्या तद्रूपम्" सा०सू० । ३प्रकाशे च "न द्रष्टुर्दृष्टेर्विपरिलोपोऽस्ति" श्रुतिः । ग्रहदृष्टिभेदादिकं ग्रहदृष्टिशब्दे २७५२।५३ पृ० दृश्यम् । करणे क्तिन् । ४नेत्रे अमरः । "अस्रैस्तावन्मुहुरुपचितैर्दृष्टिरालुप्यते मे" मेघ० "दृष्टिर्गाढनिमीलिता न विकला नाभ्यन्तरे चञ्चला" मृच्छ० "दृष्ट्या प्रसादामलया कुमारं प्रत्यग्रहीत्" रघुः "दृष्टा दृष्टिमधो ददाति" सा०द० ।

दृष्टिकृत् त्रि० दृष्टिं करोति कृ–क्विप् । २दर्शके २स्थलपद्मे न० शब्दच० । तस्य शोभया लोकानां दृष्टिसम्पादकत्वात् तथात्वम् ।

दृष्टिकृत न० दृष्टिर्लोकानां दृष्टिः कृता येन निष्ठान्तस्य परनिपातः । १स्थलपद्मे शब्दरत्नावली । २कृतदर्शने त्रि० ।

दृष्टिक्षेप पु०दृष्टेः क्षेपः । १दृष्टिपाते ।

दृष्टिगत पु० दृष्टिं गतः विषतया प्राप्तः । १नेत्रविषये । ७त० । २नेत्रगते रोगभेदे अक्षिपटलशब्दे ४३पृ०दृश्यम् ।

दृष्टिगुण पु० दृष्ट्या गुण्यतेऽभ्यस्यतेऽत्र चु० गुण–अभ्यासे आधारे अच् । १बाणादिलक्ष्ये शब्दमाला तस्य दृष्ट्यैव शरादिक्षेपणाभ्यासनात् तथात्वम् ६त० । २नेत्रगुणे रूपादौ ।

दृष्टिप पु० दृष्टिं पिबति पा–क । देवगणभेदे "गणा देवाना भूष्मपाः सोमपाश्च लोकाः सुयामास्तुषिता ब्रह्मकायाः । आभासुरा गन्धपा दृष्टिपाश्च" भा०आनु० १८अ०

दृष्टिबन्धु पु०दृष्टेर्नेत्रस्य बन्धुरिव सादृश्यापादनात् । १खद्योते शब्दर० अक्षिपटलशब्दे ४३ पृ० उक्तेन "खद्योतविस्फुलिङ्गाभामिति" सुश्रुतवाक्येन दृष्टेस्तत्तुल्यत्वस्योत्कीर्तनेन तस्य तत्सादृश्यापादकतया तथात्वम् ।

दृष्टिवाद पु० हेमच० उक्ते पञ्चात्मके बौद्धानां वादरूपकथाभेदे "दृष्टिवादो द्वादशाङ्गी स्याद्गणिपिटकाह्वया । प्रतिकर्मसूत्रपूर्वानुयोगो पूर्वगतचूलिकाः । पञ्च स्युर्दृष्टिवादभेदाः पूर्वाणि चतुर्दशापि पूर्वगते" ।

दृष्टिविक्षेप पु० दृष्टिस्तदेकदेशस्य विक्षेपः । १कटाक्षदर्शने हला० ६त० । २दृष्टिपाते ३दर्शनान्तराये च

दृष्टिविभ्रम दृष्टेर्विभ्रमः विलासभेदः । नेत्रविलासभेदे "विवर्तितभ्रूरियमद्य शिक्षते भयादकामापि हि दृष्टिविभ्रमम्" शकु० २दर्शनभ्रान्तौ च

दृष्टिविष पुंस्त्री दृष्टौ विषोऽस्य । १सर्पभेदे स्त्रियां जातित्वात् ङीष् । "दृष्टीविषैः सप्तशीर्षैर्गुप्तं भोगिभिरद्भुतैः" भा०व०२२४अ० । दृष्टीविषैरित्यत्र आर्षो दीर्घः । "ते चाब्रुवन् नहुषो घोररूपो दृष्टीविषस्तस्य बिभीम देव !" भा०उ० १५अ० ।

दृह वृद्धौ भ्वा०पर०अक०सेट् । दर्हति अदर्हीत् ददर्ह । अयमिदिह तत्र दृंहति अदृंहीत् । "तमेतैः स्तोमैः सप्तदशैरदृंहन्" ताण्ड०वा०४।५।९ इदित्त्वात् नलोपाभावः दृंह्यते दृंहितः "दिशे दृंह दृंहिता दृंहणेन" तैत्ति० २।८३।८ "दृंहणाय खनामसि" अथ० ६।१३६।१ अनिदितस्तु दृह्यते दृहितः इत्यादि ।

दॄ भये भ्वा० पर० सक० सेट् । दरति अदारीत् घटा० णिच् दरयति । ददार दरीता दरिता । दीर्णः ।

दॄ विदारे दिवा० पर०सक० सेट् । दीर्यति अदारीत् । ददार दरीता दरिता दीर्णः । [दरिता । दीर्णः । भगन्दरः

दॄ विदारे क्र्या०प्वा०पर०अक०सेट् । दृणाति अदारीत् दरीता

दे पालने भ्वा० आत्म०सक० अनिट् । दयते अदास्त ददे दाता दास्यते दातुम् दत्तः ।

देय त्रि०दा–कर्मणि यत् । १दातव्ये "स्वं कुटुम्बाविरोधेन देयं दारसुतादृते । नान्वये सति सर्वस्वं यच्चान्यस्मै प्रतिश्रुतम्